

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä esitys on hyvä ja kannatettava. Sitä voi vielä parantaa seuraavilla huomioilla.

5 §. On hyvä, että yhdistysten sekä saamelaisten ja kolttien organisaatioiden aloiteoikeutta laajennetaan. Luonnonsuojeluliiton piireihin ja yhdistyksiin tämä muutos ei vaikuta, koska niiden mallisäännöissä on jo nykyisen lain "kulttuuriperinnön vaaliminen". Muutos parantaa kuitenkin ainakin asukasjärjestöjen asemaa, mikä on tärkeää PL 20 §:n ympäristöperusoikeuden kannalta. Esitämme kuitenkin harkittavaksi vielä muotoilun "rakennetun ympäristön" muuttamista "elinympäristöksi" tai vielä paremmin "ympäristöksi". Sanaan "toimialueellaan" tulee tulkita laajasti niin, että siihen kuuluvat myös valtakunnalliset järjestöt, ei vain maakunnalliset ja paikalliset. Kohtaan olisi syytä lisätä vielä vastuumuseot.

7 §. Mielenpitoen antamisen mahdollisuus tulee antaa myös kaikille muille asiasta kiinnostuneille, kuten järjestöille. Tilaisuudesta ja kommentointimahdollisuudesta pitäisi siksi ilmoittaa vähintään ELY-keskuksen ympäristöä koskevien kuulutusten sivulla tietoverkossa. Sanomalehti-ilmoitus olisi myös aina paikallaan. Naapuriksi tulee tulkita myös alueeseen kulmittain olevan tontin naapuri.

Kommentit alustusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

9 §. Päätöksen alistamismenettelyn lopettaminen ympäristöministeriössä on paikallaan. Se nopeuttaa ja tehostaa prosessia. Jos aluehallinnon uudistus aikanaan toteutuu, LUOVA olisi sopiva viranomainen. ELY-keskuksille on syytä varmistaa riittävät rakennussuojelun resurssit ja ammattitaito.

21 §. Valitusoikeutettujen piiri on esitettyssä muodossa liian suppea. Rakennusperintöasiat ovat ympäristöön vaikuttavia asioita, joissa PL 20 § pitää ottaa huomioon myös kansalaisjärjestöjen osalta. Muutoksenhakuoikeus tulee laajentaa kaikkiin 5 §:ssä mainittuihin tahoihin. Huomattakoon, että kyse on vain laillisuusvalvonnasta. Toisaalta valitusoikeus tukee osallistumisoikeutta ja ehkäisee ennalta laillisuudeltaan epäselviä päätöksiä. (Avustusta koskevissa asioissa riittää asianomainen.)

Luonnonsuojeluliitto on perinteisesti kannattanut kaikkien ympäristöasioiden keskittämistä Vaasan hallinto-oikeuteen maan parhaan erikoisosaamisen ja kokemuksen kerryttämiseksi. Mutta niin kauan kuin ne hajautetaan kaikkiin hallinto-oikeuksiin, niidenkin voimavaroissa tulee varmistaa rakennusperintöalan asiantuntemus.

Valituslupajärjestelmästä muiden lakien osalta saamamme kokemukset ovat erittäin huonot: Valitusluvan saa vain harvoin, mutta täysi valitusmaksu menee kielteisestäkin päätöksestä. KHO:n perustelut valitusluvan epäämiselle ovat usein hyvin suppeat vaikka se joutuu käytännössä käsittelemään asian valituslupaa harkitessaan kokonaan. Valituslupajärjestelmä heikentää muutoksenhakijan asemaa ja laillisuusvalvonnan taso laskee. Valituslupajärjestelmän kokemuksia tulisi selvittää koko ympäristöoikeuden laajuudelta.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

10 a §. Poikkeamispäätös on hyväksyttävissä, koska se on joustavampi menettely kuin koko päätöksen muuttaminen. Lopputulos riippuu lupaehtoista. Pykälän vaikutuksia tulee seurata.

10 b §. Poikkeusluvan vireillä olosta ja päätöksestä tulee julkaista tieto ympäristöhallinnon verkkosivulla, jotta muutkin voisivat antaa tarvittaessa mielipiteensä.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

13 §. Korvausjärjestelmän muutos on hyvä ja kannatettava. Vastuu ympäristöstä kuuluu perustuslain 20 §:n mukaan kaikille – myös rakennusten omistajille. Lisäksi kaiken pohjalla on jo MRL:ssä oleva kunnossapitovelvoite.

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

23 §. Tulee harkita onko sakko rikkomuksestakaan riittävä rangaistus, koska se voi olla liian pieni rikoksella saavutettavaan hyötyyn nähden. Rangaistuksen tulisi olla huomattava siihen nähden.

23 §. Rikkomuspykälä on kannatettava.

23 a §. ELY-keskusta tulisi kuulla rikosasioissa.

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

23 b §. Tiedonsaannista säätäminen on paikallaan.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Rakennusperintöasioissa kannattaa näkökulmaa laajentaa itse rakennuksesta yhä enemmän puistoon ja pihaan, joissa voi olla myös uhanalaisia lajeja. Samoin rakennuksien kalustus ja irtaimisto voi olla historiallisesti merkittävä osa sisustusta.

Veistola Tapani
SLL - SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY Toimeksi saaneena Tapani
Veistola, erityisasiantuntija